

Видавнича група «Наукові перспективи»

Християнська академія педагогічних наук України

«Вісник науки та освіти»

№ 4(46) 2026

Київ – 2026

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

"Bulletin of Science and Education"

№ 4(46) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

Ідентифікатор медіа R40-05847

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46))

«Вісник науки та освіти»: журнал. 2026. № 4(46) 2026. С. 5886

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління
(Рішення від 01.05.2026, № 1/5-26)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних наук та мистецтва

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор:

Котельницький Назар Анатолійович – член-кореспондент Української Академії Наук, кандидат історичних наук, доцент кафедри мовної підготовки та міжкультурних комунікацій, ЗВО Університет трансформації майбутнього (Україна)

Редакційна колегія:

- √ *Азарова Лариса Євстахіївна* - докт.філол.наук, професор, завідувач кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету (Україна)
- √ *Берест Ігор Романович* - доктор історичних наук, професор кафедри медійних технологій, інформаційної та книжкової справи, Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)
- √ *Беррі, Стівен* доктор історичних наук, професор, професор епохи Громадянської війни Коледжу мистецтв і наук Франкліна Університету Джорджії (США)
- √ *Вуколова Катерина Володимирівна* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Україна)
- √ *Гурко Олена Василівна* - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)
- √ *Заур Алієв* доктор філософії з історії науки, доктор філософії з політичних наук, доцент, доцент Інституту філософії та соціології НАНА, Азербайджан (Азербайджан)

УДК 378.045

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)-3502-3514](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46)-3502-3514)

Зайцева Галина Миколаївна кандидатка хімічних наук, доцентка, завідувачка кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-3138-6324>

Рева Тетяна Дмитрівна докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0006-4804-2113>

Чхало Оксана Миколаївна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-8874-4674>

Пушкарьова Ярослава Миколаївна кандидатка хімічних наук, доцентка, доцентка кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-9856-7846>

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ПАТЕНТОЗНАВСТВО» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ G21 «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ» У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Анотація. Освітній компонент «Інтелектуальна власність та патентознавство» входить, як основний, до освітньої програми «Промислова та фармацевтична біотехнологія» та складається з одного змістовного модуля та двох кредитів ЄКТС.

Викладачами кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця був розроблений дидактичний кейс, до складу якого, поруч з традиційними методами викладання, входять інтерактивні.

Результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що інтерактивні методи викладання є високоефективним інструментом модернізації освітнього процесу, особливо у викладанні дисциплін

міждисциплінарного та професійно орієнтованого спрямування. Використання інтерактивних технологій у викладанні освітнього компоненту «Інтелектуальна власність та патентознавство» дозволило: підвищити мотивацію до навчання та активізувати пізнавальну діяльність здобувачів, покращити засвоєння складного теоретичного матеріалу та сформувані практичні професійні компетентності, розвинути навички самостійного пошуку та аналізу інформації і забезпечити професійну спрямованість навчання.

Особливого значення набуває той факт, що в умовах сучасних викликів, зокрема воєнного стану та цифрової трансформації освіти, інтерактивні методи навчання стали ефективним засобом забезпечення безперервності та якості освітнього процесу. Для підготовки майбутніх фахівців у сфері біотехнології та біоінженерії такий підхід має стратегічне значення, оскільки формує готовність до інноваційної, дослідницької та правової діяльності.

Отже, інтерактивні методи слід розглядати не лише як сучасний дидактичний інструмент, але і як важливий механізм формування професійної компетентності, інноваційного мислення та дослідницької культури майбутнього магістра з біотехнології та біоінженерії.

Ключові слова: патентознавство, інтелектуальна власність, магістр з біотехнологій та біоінженерії, освітній компонент.

Galina Zaitseva Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor, Head of Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry, Bogomolets National Medical University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-3138-6324>

Tetiana Reva Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry, Bogomolets National Medical University, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0006-4804-2113>

Oksana Chkhalo Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry, Bogomolets National Medical University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-8874-4674>

Yaroslava Pushkarova Candidate of Chemical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry, Bogomolets National Medical University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-9856-7846>

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING THE EDUCATIONAL DISCIPLINE «INTELLECTUAL PROPERTY AND PATENT LAW» FOR GRADUATES OF SPECIALTY G21 «BIOTECHNOLOGY AND BIOENGINEERING» IN MODERN REALITIES

Abstracts. The educational component «Intellectual Property and Patent Law» is included, as the main one, in the educational program «Industrial and Pharmaceutical Biotechnology», consists of one content module and two ECTS credits. The teachers of the Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry of the Bogomolets National Medical University developed a didactic case, which, along with traditional teaching methods, includes interactive ones. The results of the study provide grounds to assert that interactive teaching methods are a highly effective tool for modernizing the educational process, especially in teaching interdisciplinary and professionally oriented disciplines.

The use of interactive technologies in teaching the educational component «Intellectual Property and Patent Law» allowed: to increase motivation for learning and activate the cognitive activity of applicants, to improve the assimilation of complex theoretical material and to form practical professional competencies, to develop skills for independent search and analysis of information and to ensure the professional orientation of training. Of particular importance is the fact that in the conditions of modern challenges, in particular martial law and the digital transformation of education, interactive teaching methods have become an effective means of ensuring the continuity and quality of the educational process. For the training of future specialists in the field of biotechnology and bioengineering, such an approach is of strategic importance, since it forms readiness for innovative, research and legal activities.

Therefore, interactive methods should be considered not only as a modern didactic tool, but also as an important mechanism for the formation of professional competence, innovative thinking and research culture of the future master of biotechnology and bioengineering.

Keywords: patent law, intellectual property, master of biotechnology and bioengineering, educational discipline.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану у нашій державі заклади вищої освіти щоденно стикаються з безпрецедентними викликами, що вимагають швидкого рішення і, відповідно, нових дидактичних підходів до навчання. Змішане навчання, з нашої точки зору, є синергією традиційного очного навчання з дистанційними технологіями і стало компромісним рішенням, яке забезпечило якісне комплексне гнучке навчання в університетах України [1].

Мета статті. Охарактеризувати нові дидактичні методи викладання освітнього компоненту «Інтелектуальна власність та патентознавство».

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сучасні наукові дослідження у фармацевтичних біотехнологіях та біоінженерії є результатом нових розробок, які потребують захисту в правовому полі. Для виконання таких задач необхідно вміти володіти інтелектуальною власністю. Термін «інтелектуальна власність» міцно закріпився в законодавчому лексиконі країн, які входять до Євросоюзу, у міжнародних угодах, меморандумах про співпрацю, конвенціях, і, звичайно, є актуальним і на території нашої держави [2, 3].

Освітня програма «Промислова та фармацевтична біотехнологія» (ОП) другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань G «Інженерія, виробництво та будівництво» була розроблена науково-педагогічним колективом Національного медичного університету імені О.О. Богомольця відповідно Закону України «Про вищу освіту» та згідно Стандарту за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія», після громадського обговорення ОП була схвалена Цикловою методичною комісією зі спеціальності І8 «Фармація» (протокол №7 від 17.06.2025), затверджена Вченою радою Університету (протокол №10 від 19.06.2025) і у 2025/2026 навчальному році на вказану ОП вступили перші абітурієнти. Унікальність даної ОП полягає у її вузькопрофільній спрямованості на потреби сучасної фармацевтичної індустрії, практична складова навчання інтегрована у реальний науковий процес. Об'єктом діяльності є біотехнологічні процеси отримання біологічно активних речовин та продуктів шляхом біосинтезу або біотрансформації, а також їх інженерна реалізація.

Основний компонент «Інтелектуальна власність та патентознавство» (ОК) входить, як основний, до освітньої програми «Промислова та фармацевтична біотехнологія» і викладається здобувачам на першому році навчання, структуру ОК розробили викладачі кафедри аналітичної, фізичної та колоїдної хімії:

ОК2. Інтелектуальна власність та патентознавство			
Найменування показників	Характеристика ОК		
Кількість кредитів – 2,0	Обов'язковий освітній компонент		
Модулів – 1	Рік підготовки – 1-й		
Змістових частин – 1	Семестр – I		
Загальна кількість годин – 60	денна форма	вечірня форма	заочна форма
	Лекції		
	6 год.	4 год.	3 год.

ОК2. Інтелектуальна власність та патентознавство			
Найменування показників	Характеристика ОК		
	Практичні заняття		
	30 год.	18 год.	10 год.
	Самостійна робота		
	24 год.	38 год.	47 год.
	Вид контролю		
	диференційований залік		

Метою ОК є підготовка фахівців, які повинні володіти теорією та практикою з питань законодавчих основ щодо охорони прав об'єктів інтелектуальної власності (зокрема фармацевтичної, біотехнологічної), освоїти кейс, який пов'язаний з патентно-ліцензійною діяльністю, вміти використовувати на практиці нормативно-правові документи при забезпеченні правового захисту наукових досягнень, вміти проводити патентно-інформаційний пошук при плануванні певних досліджень. Опанування ОК забезпечує формування нижченаведених інтегральних, загальних та фахових компетентностей, а саме:

- Вміння розв'язувати задачі і проблеми з фармацевтичної біотехнології, які передбачають проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю вимог;
- Вміння здійснювати пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел та на різноманітних платформах;
- Вміння працювати у міжнародному контексті;
- Вміння захищати інтелектуальну власність, патентувати винаходи, зокрема у фармацевтичній біотехнології.

Програмними результатами навчання є:

1. Вміти виконувати патентні пошуки, самостійно складати заявку на винахід (корисну модель).
2. Знати європейське та українське законодавство у сфері авторського права.
3. Вміти захищати інтелектуальну власність та уникати порушень інтелектуальної власності інших осіб.
4. Планувати та управляти науково-дослідними, науково-технічними та/або виробничими проектами у галузі біотехнології, базуючись на сучасних тенденціях розвитку науки, техніки та суспільства.
5. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами, обговорювати з українськими та зарубіжними колегами результати власних досліджень та досліджень компанії, інновації у фармацевтичному біотехнологічному виробництві.

Отже, враховуючи вищенаведене, програму ОК ми представили як п'ятнадцять тем, які входять до змістового компоненту [4]:

Тема 1. Інтелектуальна власність.

Загальні положення про право інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Строки чинності прав інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право. Суміжні права.

Типові об'єкти авторського права і суміжних прав у біотехнології. Суб'єкти авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права інтелектуальної власності на твір. Випадки правомірного використання твору без згоди автора. Суміжні права. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав. Твори, які не є об'єктами авторського права.

Тема 3. Промислова власність.

Право промислової власності і біотехнологія. Основні об'єкти промислової власності. Винаходи (корисні моделі) у біотехнології. Промислові зразки. Торговельні марки (знаки для товарів і послуг).

Тема 4. Винаходи (корисні моделі).

Винаходи (корисні моделі) у біотехнології. Умови патентоспроможності винаходів (корисних моделей).

Тема 5. Пристрій, процес (спосіб).

Пристрій, процес (спосіб) як об'єкти винаходу в біотехнології. Умови патентоспроможності винаходів (корисних моделей) для пристроїв і способів.

Тема 6. Речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини.

Речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини як об'єкти винаходу в біотехнології. Особливості змісту заявки на винахід щодо речовини, штаму мікроорганізму, культури клітин рослин і тварин. Особливості викладення опису винаходу.

Тема 7. Об'єкт винаходу «нове застосування відомого продукту чи процесу». Група винаходів як об'єкт винаходу в біотехнології.

Особливості змісту заявки на винахід щодо нового застосування відомого продукту чи процесу. Особливості викладення опису винаходу «нове застосування відомого продукту чи процесу». Особливості формули винаходу «нове застосування відомого продукту чи процесу». Особливості заявки на групу винаходів в біотехнології.

Тема 8. Особливості складання опису до заявки на винахід (корисну модель).

Структура опису. Індекс рубрики Міжнародної патентної класифікації (МПК). Назва винаходу (корисної моделі). Галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель). Рівень техніки. Суть винаходу (корисної моделі). Перелік фігур креслень. Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі). Креслення. Вимоги до оформлення матеріалів заявки, вимоги до текстового матеріалу заявки. Термінологія та умовні позначення.

Тема 9. Особливості складання формули винаходу(корисної моделі) у залежності від об'єкта винаходу.

Призначення формули винаходу (корисної моделі) і вимоги до формули. Структура формули винаходу (корисної моделі). Багатоланкова формула. Складання формули винаходу (корисної моделі). Особливості складання формули у залежності від об'єкта винаходу.

Тема 10. Патентна інформація. Джерела та зміст інформації.

Джерела науково-технічної інформації. Первинні та вторинні джерела науково-технічної та патентної інформації. Найбільш розповсюджені документальні джерела інформації. Зміст патентної інформації. Пошук патентної інформації.

Тема 11. Міжнародна патентна класифікація (МПК).

Призначенням МПК. Реформування МПК. Будова індексів МПК. Розділ, клас, підклас, група, підгрупа. Повний класифікаційний індекс.

Тема 12. Промислові зразки.

Визначення поняття «промисловий зразок». Умови набуття правової охорони промислового зразка. Об'єкти, що не можуть одержати правову охорону, як промислові зразки. Права власника свідоцтва України на промисловий зразок. Особливості заявки для видачі свідоцтва на промисловий зразок. Подання заявки на промисловий зразок. Отримання свідоцтва на промисловий зразок.

Тема 13. Торговельні марки (знаки для товарів і послуг).

Умови надання правової охорони торговельної марки. Позначення, що не можуть одержати правову охорону. Права власника свідоцтва України на торговельну марку. Заявка для видачі свідоцтва про реєстрацію торговельної марки.

Тема 14. Зазначення походження товару.

Умови надання правової охорони кваліфікованим зазначенням походження товарів. Хто має право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару. Права, які впливають з реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання. Власник свідоцтва має такі права. Власник свідоцтва не має права на такі дії. Подання заявки. Заявка на реєстрацію назви місця походження товару.

Тема 15. Ліцензування і передача майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Виключна ліцензія. Одиначна ліцензія. Невиключна ліцензія. Ліцензійний договір. Строк ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір.

Відповідно до вимог на кафедрі був розроблений навчально-методичний комплекс (навчальна робота: лекції, лабораторні, семінарські та практичні заняття, самостійна робота; науково-дослідна робота: індивідуальні творчі завдання, проекти, презентації, авторські експерименти, наукові публікації). Традиційні дидактичні підходи передбачають передачу знань і вмінь від викладача до здобувача, але, в умовах сучасних реалій, такі форми організації навчального процесу іноді стають проблематичними. Нові форми (у тому числі інтерактивні) певною мірою допомагають вирішити проблеми, які виникають в освітньому середовищі, формують навички самонавчання, розвивають індивідуальне навчання, формують власну траєкторію оволодіння знаннями. Але недоліком такої роботи є те, що не кожна людина здатна навчатися у дистанційному форматі, тому, інтерактивні форми дистанційної роботи допомагають підвищити результативність навчання.

На нашу думку, інтерактивним навчанням є сукупність дидактичних методів, які включають використання соціальних мереж, комп'ютерних програм та онлайн додатків, що забезпечують ефективне засвоєння матеріалу та мають можливість зробити перевірку контролю знань здобувача. Співробітниками кафедри аналітична, фізична та колоїдна хімія на основі платформи Moodle (LIKAR_NMU, 2026) був створений навчальний кейс, який містив лекційний матеріал, методичні матеріали для самостійної підготовки здобувачів, посилання на інтерактивні тести та ігри, мотивуючі та цікаві відеопрезентації. Інтерактивні методи функціонували за наступним алгоритмом. Відповідно тематичного плану викладач «вмикає» інтерактивні елементи (тести, ігри, відео тощо) у запланований час, студенти повинні виконати певні дії відповідно до протоколу завдання. Виконання цих дій, а також перехід від однієї операції (фази уроку) до іншої, координується та контролюється викладачем. Викладач надсилає, отримує та обробляє інформацію, що дозволяє йому протягом усього навчального процесу знати, що відбувається на кожному етапі технологічного ланцюжка, та мати змогу своєчасно вносити корективи за потреби. Кожна дія кожного інтерактивного елемента спрямована на отримання запланованого результату. На кожному занятті проводиться близько десяти інтерактивних тестів

та ігор. Тематика питань та вибір структури повністю відповідали освітнім вимогам та базувалися на основних поняттях, термінах та концепціях, представлених у силабусі. Особливе місце ми відвели для інтерактивних ігор.

Ігрове навчання використовує ігрові технології для створення веселої, захоплюючої та спільної віртуальної навчальної атмосфери для ситуативного навчання. Сьогодні багато дослідників вважають, що ігровий підхід є натхненням для сучасних студентів, орієнтованих на розваги, які навчаються ефективніше через змістовну діяльність, описану в ігровому контексті, а не через традиційні дидактичні підходи. Повсюдна присутність технологій у навчальних аудиторіях спонукала до переходу від традиційних аудиторних лекцій до інтегрованих цифрових навчальних середовищ. Ці інтерактивні навчальні середовища надають можливість розвивати навчальний процес шляхом включення ігрових елементів, які, як було показано, привертають увагу користувачів, мотивують до досягнення цілей та сприяють конкуренції, ефективній командній роботі та комунікації [5, 6]. Розглянемо інтерактивні ігри у формі вікторини. ОК «Інтелектуальна власність та патентознавство» є надзвичайно важливим для здобувачів спеціальності «Біотехнології та біоінженерія», оскільки своєчасна та правильна процедура патентування нових синтезованих форм (наприклад, лікарських) не лише захищає права виробника, але й рятує життя людей. Однак, цей академічний курс є досить складним, оскільки містить величезну кількість посилань на закони, документи та твердження. Такі речі не завжди цікаві здобувачам, тому завдання викладача – зацікавити та привернути увагу студентської групи. У цьому випадку інтерактивна гра – ідеальний спосіб досягти ефективності навчання. На нашу думку, використання елементів гейміфікації стало особливо ефективним під час вивчення тем, пов'язаних із нормативною базою, отже, задіяння у навчальний процес вікторин, змагальних змістових модулів, ситуаційних ігор та командних завдань сприяло підвищенню мотивації здобувачів до навчання, розвитку комунікативних навичок, відповідальності за результат та активізації самостійної роботи здобувача.

Особливістю запропонованого дидактичного підходу, з нашої точки зору, є синергія теоретичного матеріалу з практикою (завданнями, які максимально наближені до реальних фахових ситуацій). Наведемо декілька прикладів інтерактивних елементів навчання.

Приклад 1. Ситуаційний кейс (спосіб). У межах заняття здобувачам було запропоновано проаналізувати новий біотехнологічний спосіб отримання рекомбінантного білка з використанням мікробіологічної системи експресії. У процесі виконання завдання студенти ідентифікували об'єкт

правової охорони як спосіб, оцінювали його новизну та технологічний рівень, а також формували логічну структуру опису винаходу.

Приклад 2. Ситуаційний кейс (штам мікроорганізму). Здобувачам було запропоновано ситуаційне завдання щодо нового штаму мікроорганізму, здатного синтезувати біологічно активну сполуку з антимікробною дією. Студенти визначали відповідність об'єкта умовам патентоспроможності, аналізували критерії новизни, винахідницького рівня та промислової придатності, а також формували перелік матеріалів, необхідних для подання патентної заявки.

Приклад 3. Рольова гра (патентна експертиза). Було організовано рольову інтерактивну гру, у межах якої здобувачі моделювали процес формальної та кваліфікаційної експертизи патентної заявки. Частина студентів виконувала роль заявників, інша – експертів, які здійснювали оцінку відповідності технічного рішення вимогам патентного законодавства.

Приклад 4. Патентно-інформаційний пошук. Здобувачі виконували завдання з патентно-інформаційного пошуку у відкритих національних та міжнародних патентних базах даних, зокрема Укрпатенту та Espacenet. Об'єктами пошуку були біотехнологічні рішення, пов'язані з отриманням ферментів, мікробіологічними процесами, клітинними культурами та фармацевтичними композиціями.

Приклад 5. Міні-проект. Завершальним етапом навчання було виконання міні-проекту «Патентний супровід інноваційної біотехнологічної розробки», у межах якого здобувачі формулювали потенційний об'єкт інтелектуальної власності, проводили патентний пошук, визначали критерії патентоспроможності та розробляли структуру заявки на винахід.

Слід зробити наголос на тому, що при впровадженні інтерактивних методів активність студентів на кожному занятті значно зросла, заняття супроводжувалося великою кількістю уточнюючих питань та обговоренням різних ситуацій, що стануть, з нашої точки зору, корисними у подальшій діяльності майбутнього фахівця. Після завершення навчання здобувачі відмітили корисність та інформативність курсу, відзначили такі необхідні набуті навички та знання, як Патентне законодавство України та основні постанови Кабінету Міністрів України, що регулюють питання промислової власності, нормативу щодо складання та подання заявок на винаходи (корисні моделі, промислові зразки, торгівельні марки тощо), порядок роботи з патентною інформацією. Після опанування ОК студенти впевнено могли проводити інформаційний пошук у базах даних нашої держави та інших країн.

Висновки. У сучасних умовах розвитку вищої освіти в Україні питання оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки

здобувачів вищої освіти набуває особливої актуальності. Це зумовлено не лише загальносвітовими тенденціями цифровізації освітнього простору, але й специфічними соціальними, економічними та безпековими викликами, що постали перед національною системою освіти в останні роки. Умови воєнного стану, необхідність забезпечення безперервності освітнього процесу, швидка адаптація до змішаних та дистанційних форм навчання, а також зростання ролі самостійної освітньої діяльності здобувачів обумовлюють потребу в пошуку нових дидактичних підходів, які б відповідали сучасним вимогам якості освіти. Освітній компонент **«Інтелектуальна власність та патентознавство»** посідає важливе місце у структурі професійної підготовки майбутніх фахівців біотехнологічного профілю і його значення виходить далеко за межі ознайомлення здобувачів із нормативно-правовими актами чи загальними положеннями патентного законодавства. Насамперед цей освітній компонент спрямований на формування системного розуміння ролі інтелектуальної власності у сучасному науково-технологічному середовищі, розвитку інноваційного мислення, здатності до правової оцінки результатів власної дослідницької діяльності, а також набуття практичних навичок патентного пошуку, аналізу патентної інформації та підготовки заявок на об'єкти промислової власності. Водночас слід відзначити, що традиційні дидактичні підходи, засновані переважно на лекційному викладі матеріалу та репродуктивному відтворенні знань, не завжди є достатньо ефективними для засвоєння такого складного та багатокомпонентного навчального змісту. На нашу думку інтерактивне навчання при опануванні ОК «Інтелектуальна власність та патентознавство» є найефективнішим засобом формування професійних компетентностей здобувачів закладів вищої освіти в умовах сучасних реалій, оскільки мотивація здобувачів до навчання значно покращується і це особливо актуально для тем, що містять значний обсяг нормативно-правової інформації, термінології, алгоритмів оформлення документації, а також вимагають формування прикладних навичок. Таким чином, результати проведеного дослідження дають підстави стверджувати, що інтерактивні методи викладання є високоефективним інструментом модернізації освітнього процесу, особливо у викладанні дисциплін міждисциплінарного та професійно орієнтованого спрямування.

Література

1. Процайло М.Д., Дживак В.Г., Крицький І.О., Гоцинський П.В., Воронцова Т.О., Хлібовська О. І. Особливості педагогічного процесу в умовах воєнного стану: психоемоційний стан та стресові реакції студентів. *Медицина та фармація: освітні дискурси*. 2025. (3). 55–62. <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-3-8>

2. Зайцева Г. М., Гождзінський С. М., Пушкарьова Я. М. Навчальна дисципліна «Основи патентознавства»: проблеми, виклики та перспективи впровадження. Modern aspects of science and education : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2025. 378–382. <https://doi.org/10.51587/9798-9917-51926-2025-023>

3. Zaitseva G., Gozhdzinsky S., Pushkareva Y. Intellectual property as a tool for the development of biotechnology in pharmacy: an educational approach. In *Sworld-Us Conference proceedings*. 2025, September. No. usc33-00. 249–251. <https://doi.org/10.30888/2709-2267.2025-33-00-048>

4. Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та патентознавство». Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, кафедра аналітичної, фізичної та колоїдної хімії. 2025. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1Rvs2hacLn2NN5x33V0uo3-pFVH3P25Ov>

5. Zeybek N., Saygi E. Gamification in education: Why, where, when, and how? – A systematic review. *Games and Culture*. 2024. 19(2). 237–264. <https://doi.org/10.1177/15554120231158625>

6. Bolotnikova A., Pushkarova Y., Zaitseva G., Hozhdzinskyi S. Interactive Methods in Teaching of the Elective Discipline «Fundamentals of Patent Law» as an Element of the Legal Education of Future Doctors. *European Journal of Education and Pedagogy*. 2022. 3(4). 104–108. <https://doi.org/10.24018/ejedu.2022.3.4.415>

References

1. Protsailo, M., Dzhyvak, V., Krytsky, I., Hoshchynskyi, P., Voroncova, T., & Khlibovska, O. (2025). Osoblyvosti pedahohichnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu: psykhoemotsiyni stan ta stresovi reaktsii studentiv [Features of the pedagogical process in the context of martial law: psychoemotional state and stress reactions of students]. *Medytsyna ta farmatsiia: osvichni dyskursy – Medicine and pharmacy: educational discourses*, (3), 55–62. <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-3-8> [in Ukrainian].

2. Zaitseva, G. M., Gozhdzinsky, S. M., & Pushkarova, Ya. M. (2025). Navchalna dystsyplina «Osnovy patentoznavstva»: problemy, vyklyky ta perspektyvy vprovadzhenia. Modern aspects of science and education : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 378–382. <https://doi.org/10.51587/9798-9917-51926-2025-023> [in Ukrainian].

3. Zaitseva, G., Gozhdzinsky, S., & Pushkareva, Y. (2025, September). Intellectual property as a tool for the development of biotechnology in pharmacy: an educational approach. In *Sworld-Us Conference proceedings* (No. usc33-00, pp. 249–251). <https://doi.org/10.30888/2709-2267.2025-33-00-048>

4. Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Intelektualna vlasnist ta patentoznavstvo». (2025). Bogomolets National Medical University, Department of Analytical, Physical and Colloid Chemistry. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1Rvs2hacLn2NN5x33V0uo3-pFVH3P25Ov> [in Ukrainian].

5. Zeybek, N., & Saygi, E. (2024). Gamification in education: Why, where, when, and how? – A systematic review. *Games and Culture*, 19(2), 237–264. <https://doi.org/10.1177/15554120231158625>

6. Bolotnikova, A., Pushkarova, Y., Zaitseva, G., & Hozhdzinskyi, S. (2022). Interactive Methods in Teaching of the Elective Discipline «Fundamentals of Patent Law» as an Element

of the Legal Education of Future Doctors. *European Journal of Education and Pedagogy*, 3(4), 104-108. <https://doi.org/10.24018/ejedu.2022.3.4.415>

Дата першого надходження статті до видання: 11.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.04.2026